

بوتوسن قوبانیزا یکید لر سن
یکید کی کن دنیا کئیر سن
آنا پورو ووالئیریان آذربایجان
محمد شرقی

آلبامونلری

قاجانی قومازلارا!

کاسیبین بختی کیمی یاتیب!

قورخاسان بو جنگین آخری داعوا با چکه!

یاختیبلیق ایتمز!

بالغی هر وقت سودان توسنان تزه دیر!

انله اونا دنییب چکیلمه منه چکیلیم سنه!

علی نین بؤرکونو ولی نین باشینا، ولی نین بؤرکونو
علی نین باشینا !

اؤزگه یه قویو قازان اؤزو دوشرا!

همیشه شعبان بیر دفعه ده رمضان!

نیت هارا منزل اورا!

بت بره نی باغلیب!

اوزو بره ک ایچی تزه ک!

مالی چوخ گوتو قره!

بیلر

او هانسی بیردی ایکی اولماز ، او هانسی ایکیدی
اوج اولماز ؛ تازی ، گنجه ، گوندوز

او هانسی چاندیر ، سَسی یوخدور ، قورباغا
چیخماغا گؤنلو یوخدور ؛ بالیق

او هانسی داغدی ، قاری آریمز ؛ آغری داغی

او هانسی اوج دی دؤرد اولماز ، او هانسی دؤرتدی
بش اولماز ؛ دؤنم لر ، آی ایلین دؤنم لری

او گورمور سَحر چاغی ، چوخ ایئدیر قاینساغی ،
گنجه هر قیریب چاتیر ، گوندوزلر دوشوب یاتیر :
باغیش

او کیمدیر ، بییر ایچر ، گوزه گورونمز ؛ آنا قاریندا
اوشاق

اؤن آباغی وار ، اوج باشی ، آغاجدان دایاغی :
خیش ، کوتان

او نجه ایلاندیر اود سونُر ، کیمه وورسان
دئشر گنجَر ؛ شیش

او نه دیر، آناسی گئدر قاباقدا ، بالاسی گَزَر
دالیندا ؛ ات بالاسی

مردار سال و گم آذربایجان

«یاخشى يترده توکان آچدلیق آله وتره مکان وولا.
«یاخشیلیغا یامانلیق ، کور انئشگه سامانلیق .
«پاریمادیق ایستی سیندن کور اولدوق
توستوسوندن
«باریم شاهى لیق ایش الیندن گلمز .
«پاز بوزا قوی گون قاباغینا
«یاش بییه سی اوونوب یاسا گلن اوونمور.
«یاغدان،بالدان آرتیق فالار، سووقدان قالماز .
«یاغلی الینی چکک اؤز گه لرین باشینا
«یاغشیدان قورتلدوق دامجیا راست گلدیق .
«بالنجی طاماحکاری آلدادار .

قیشر

انشید درویش دلبندن

رنجدوزان

بری قیزی بریسی آدین بری آی بری
بری لرین ایچنده هانی سنه تای بری
ساجلارین قارا دیرسا قارا گنجه کیمی دیر
گوندوز اوزون گونش دیر گنجه لره ای بری

هر گوزونده گورونور بیر دیزین ماویسی
هر کبیریکین بیر اوخدی هر قاشیندا پای بری
دیشین اینجی لینه باریم آچمیش قونچادیر
یانغین آل سوزون بال نلردنیم دای بری

گوزه للیک بیر نعمت دیر هر نعمتین شوکرو وار
بله حسنو نادمیز وئریب سنه پای بری
سینکمی گول یاراماز کونول وئره هر کسه
انشید درویش دلبندن ساخلایاد دا آی بری

شنبه ۲۸ههمن ۱۴۰۲ * ۱۷ فوریه ۲۰۲۴ * ۷ شعبان ۱۴۴۵ * سال سی و دوم (اوتوز ایکینجی ایل) * شماره (سایی) : ۵۹۸۳

اویات

۶

قارا مجموعه شیخ صفی الدین اردبیلی

افضل دیر. اونون ایچون کی ذبکر جهرده،مجاهیده زیاده اولار. مثلا شونون کیمی کی بیر کیمسه نین مرضی قوی اولسا، اول کیمسه یه داروی مطبوح ضعیف وترسه لر ،صحته فایدا وترمز .بلکه مرضی داخی زیاده ائیلر . پس اول کیمسه یه داروی قوی وترمک گر تک تا بدنی صحت بولا. اوندان سونرا داروی ضعیف و احتمال ایله وتره لر تا کی صحت حاصل اولار. چونکی اول خسته یه نوش دارو وتره لر، اول خسته نین حالی غایتده خوب اولار.

بیر داخی ذبکر جهر ایله افضل اولدوغونا دلیل بودور کی :ذبکر جهر، اعمال ظاهر دن دیر و اعمال ظاهر جسمه متعلق دیر. شؤیله کی ذبکر جهر اولار، اثری و عملی جلوه ده اندر ،اوندان قلوبا اندر .

یعنی کؤنوله اندر و حضرت حق –سبحانه و تعالی –قرآندا بویوردو کی : «ثم نلین جلودهم و قلوبهم الی ذکر الله ».

پس گر کدیر کی اعمال جوارح، جهر ایله ظاهرده اولار. اوندان سونرا ذبکر خفی کی قلبدن عبارت دیر، کونول معدنیدن استاد تربیستی ایله حاصل اولار.

–۱۴–
ینته وزیر غیاث الدین آیتدی کی: ذبکر جهر افضل اولدوغونا سبب نه دیر؟

حضرت شیخ جاوایندا بویوردو کی :اگر بیر کیمسه عدو ایله جنگ اتسه دارلاخریده ،اول دشمنی ،محکم اورماق گر تک دیر یا آهسته ؟

وزیر غیاث الدین آیدیر: دوشمانی محکم اورماق ،ایی دیر.

پس حضرت شیخ آیدیر :نفس ایله و شیطان ایله داخی محاربه اتشمک بونجیلان دیر. زیرا کی نفس و شیطان ،آدام اوغولتون عدوسو دور. چونکی بیر کیمسه اولارلا محاربه اتسه ،ضربی قوی و محکم محابا اتمز .

آشنایی با مشاهیر آذربایجان

شود. انقلاب بلشویکی لئین به دیار واحد می رسد و حکومت دیکتاتوری کمونیسم با نام اتحاد جماهیر شوروی همه سرزمین های روسیه و قفقاز را تحت تسلط خود در می آورد.

با آغاز جنگ جهانی دوم و خود نمایی های استالین سبب حمله ی ارتش آلمان به شوروی و اشغال اراضی آن می شود. در چنین شرایطی جوانان جمهوری خود مختار آذربایجان… نیز به جبهه های جنگ با آلمان نازی اعزام می شوند.

واحد هر روز خیر کشته شدن هم ولایتی های خود را می شنوند و در تقییح هیئر چنین می گوید:

ادامه دارد

نسخه های خطی ترکی کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی

است. در ایضاح المکنون و هدیه العارفین از این رساله تحت عنوان: مقاله المفیده فی الکلام نام برده شده ،که با توجه به نسخه اصلی آن رساله –که نسخه حاضر است –آن نام قطعا اشتباه می باشد .

گزارش نسخه : نوع خط: نستعلیق تحریری کاتب :مؤلف تاریخ کتابت(تألیف): سال ۱۱۹۳هـ. /۱۷۹۹ م عنوانها و نشانها:مشکی تعداد برگ:۳(۹۲ب-۹۴ا) تعداد سطر : ۳۰ اندازه متن : ۸×۱۶/۵ س اندازه جلد : ۱۳×۲۱ س نوع جلد:مقوایی با روکش کاغذی ابری+عطف و مغزی :تیماج فهوه ای ،با لبه برگردان .

ویژگیهای نسخه : در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد . در آغاز به خط دیگری نام رساله (المقالة المفیده)و تاریخ تألیف آن که بر اساس حساب ابجدی عنوان رساله سال ۱۱۸۷هـ.نوشته است؛ولی با توجه به اینکه رساله حاضر نسخه اصلی به خط مؤلف است،تاریخ تألیف آن را در انجام بر اساس ماده «اعتراف تام »سال ۱۱۹۳ هـ. نگاشته است . البته این احتمال نیز وجود دارد که تاریخ اخیرى مربوط به نسخه یضه باشد و الله العالم در برگ آغاز یک مهر بیضی «السید شهاب الدین ۱۲۷۹ وفا به چشم می خورد .

ایضاح المکنون فی الذلیل علی کشف الظنون،ج ۲ص۵۳۴،عشمانلی مؤلفرئى ،ج ۱صص ۱۶۹-۱۶۸،هدیه العارفین ،ج ۱ ص ۴۰۶-۴۰۵؛

«شماره ۱۲۱۰۳ »

ایکی قونشو

باغبان دئدی :

قوجا ، سوروشماق عیب اولماسین

سن نه ایشین صاحبی اولوسان ؟

قوجا دئدی :

وقبله من شاهین جلادی ایدیم.

باغبان اوره کینهه دئدی : «جلاددان

بوندان آرتیق نه عدالت گوزلمسک

اولار . »

اودورکی کیشی نین علاجی

کسیلب مباحته ده اودوزدوغو اوچون اولوب فالان اارینی –دولشینی

تاجره وتردی .

آردی وار

یوسف محمداف

یوسف محمداف متخلص به ناظم در تاریخ دهم اکتبر ۱۹۸۸ میلادی (۱۳۶۷) هجری شمسی در روستای عرب قدیم شهرستان شاماخی جمهوری آذربایجان متولد شد. وی در سال ۲۰۱۰ میلادی تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه دولتی باکو به اتمام رساند. یوسف ناظم که اساسا به عنوان شاعر طنز پرداز شناخته میشود؛ استعداد خود را در این عرصه از ۱۵–۱۴ سالگی آشکار کرده بود او در شعرهای طنز خود به بیان مسائل اجتماعی و سیاسی روز میردازد

حاجی

دویدور چؤرگه مؤحتاجی

دویدورماق تاوایدیر آچی.

،ممیش سن ده گنتدین حاجا

آد نامینه اولدون حاجی

چییش حاجی ممیش ،حاجی

کامیش حاجی تمیش حاجی

سن ده ،یوسیف حاجا گنت – گل

❖قابئاق:۶۰۰شاعر دن طنز شعر لر کتابی

کیم سده جی

بؤلوم ۱

باشلانغیج

۱-۱. محمد علی مدرس تبریزی
....تا آخر که بسیار است و نیز مناسب حال انزوا و انقطاع خود گفته است :

من مونسى گزیده ام از بهر خود مرا،

یک لحظه بر مفارقتش صبر تاب نیست .

خوش رو وو نغز گو، ادب آموز و نکته دان،

هرگز نیارود سخنى کان صواب نیست .

گورینده بی زبان و سراینده بی صدا ،

رأیش به قیل و قال سؤال و جواب نیست .

بی هیچ کلفتی نبود الفتی ولی،

ین دوست زحمتی به من از هیچ باب نیست .

قلبان نمی کشد ،نخورد چای و حاجتش ،

بیر فرش و متکا و طعام و شراب نیست .

این همدم عزیز که شد وصف او بیان ،

هر کو شنید گفت که: «این جز کتاب نیست!»

نیز از اشعار ترکی اوست:

دائیشما زاهد اگر سؤز انشیتمه دیم،سنه نه؟

من اؤز خدامه گوناه اتدیم،سنه نه ؟...»

1-۲مهدی مجتهدی

....ملا محمد هیده جی در هیده ج ،ده فرسخی زنجان متولد شد،در ۱۳۱۴ شمسی در تهران در گذشته است.
مقدمات علوم دینی و حکمت را در زنجان فراگرفته ،بعدا به عتبات عالیات مشرف گشته ،نقه و اصول خوانده در فراگرفتن معقول رنج ها کشیده است .وی از اوان طفولیت شروع به سرودن اشعار فارسی و ترکی کرده و دیوانی پرداخته که دو بار در تبریز چاپ شده است .

هیده جی در حکمت متبحر بوده و حاشیه ای به شرح منظومه ی حاج ملا هادی سبزواری نوشته است . از سن چهل سالگی در تهران در مدرسه ی سید نصیرالدین به حال انزوا می زیسته و به تدریس معقول مشغول بوده است. آثار این تلمیح در اشعار فارسی و ترکی وی مشهود است . وی در زندگی متأهل نشد و به دنیا دل نیست . مجرد زیست و مجرد رفت . سرتاسر عمری عبارت بود از ریاضت و تحصیل و تدریس . در وصیت نامه خود نوشته بود که عمامه ی مرا بالای عمارى نگذارند و های و هوی نکنند ،دوستان شادان و خندان باشند؛چراکه،من از زندان محنت رهایی جسم و حیات جاودان یافتم . در آن وصیت نامه از یکی از دوستانش که به وی وعده ی سور داده بوده است خواهش کرده که آن سور را در ليله ی دفنش به دوستان دهد که دوستان در آن شب که ليله ی خود شمرده ، سرورى داشته باشند . در آخر نوشته با وصف این همه تجلد و دلیری ؛بسی نهایت هول و هراس دارد و به فضل حق و شفاعت اولیا امیدوار است .

1-2مهدی مجتهدی

....دیوان او مرکب است از مثنوی «دانشنامه » که به فارسی است و آن متوسط است؛ در عرفان بحث می کند و تقریبا سه هزار بیت است . دیگر غزلیات و قطعات ترکی اوست که قابل ملاحظه است . وی در نظم ترکی استادتر از نظم فارسی بوده و اشعار او حاوی معانی ذقیقه ی صوفیانه است و در مقابل ترجیع بند سعدی ترجیحی به ترکی ساخته و می توان گفت خوب از عهده بر آمده است . غزلی قصیده مانند در ترکی محلی سروده که به نظر ما بهترین اثر اوست .

وی نیز مانند حافظ حاتم بخشی کرده تبریز و مراغه را به خال دلبر طناز قربانی بخشیده است .

ادامه دارد